

אל ג'ולסון

מי שהיה אסא יואלסון, יליד פטרבורג, רוסיה (1886), בנו של חזן, היה אישיות בולטת ביותר על הבמה והבד האמריקאיים. ביחוד ההתפרסם אל בשיריו הכושיים. קולו היה טנור ערב להפליא, אך ביחוד עמד לו הרגש הרב אשר בומרתו. הוא שבה את לב הקהל באישיות מקסימה, באינטימיות המ- יחדת לו. ג'ולסון שאף - והדבר עלה בידו - לשבור את המחיצה בין הבמה והאולם. הוא ירד אל צופיו, למעשה, ושר בשביל כל אחד ואחד מהם לחוד. זה היה קסמו הגדול.

שמו הגיע לכל קצויה תבל עם הצגת הסרט המדובר הראשון, "זמר הגאון", בו שיחק ג'ולסון את התפקיד הראשי. עד אותה שנה, 1927, הוצגו מספר סרטים מוזמ" רים, בעיקר סרטים אלמים שצורפה אליהם מוסיקה מתאימה. אולם כאשר נשמע אל ג'ולסון, "זמר הגאון", אומר מעל הבד לאחר שסיים את שיר הפתיחה: "חכו רבותי, עדין לא שמעתם מאומה". חשמל משפט זה את הקהל. אותו סרט היסטורי פתח את תקופת הקולנוע (נסיגות רבים נעשו בשטח זה משנת 1896).

ג'ולסון הופיע בסרטים רבים לאחר הצלחתו הראשונה בהוליווד, ואף על פי שחיי משפחה עגומים השפיעו עליו לרעה, לא חדל לשחק ולשיר לפני המצלמות עד שנת 1939. לאחר שנעלם זמן מה מעל האופק, חזר, בשנות המלחמה העולמית השנייה, כהבר נכבד בלהקות צבאיות אמ- ריקאיות ואחריו שבינת הנשק הופיע קצ- רות בסרט אחד ב-1945 ברדאיו, בתכנית שבועית קבועה שהייתה אחת החביבות ביותר על קהל המאזינים באמריקה. בשנים האחרונות הפיקה חברת קולומביה שני סרטים ביוגרפיים על ג'ולסון (לארי פארקס עיצב את הדמות ואילו ג'ולסון סיפק את הקול). עתה עמד ג'ולסון להופיע בסרט שלישי, אוטוביוגרפי, המטפל במאורע-ו תיו במלחמה.

לפני זמן קצר חזר ג'ולסון לאמריקה מביקור בחזית קוריאה מקום שם הופיע בפני החיילים. בשבוע שעבר, בשבתו בחב- רת ידידים בסאן פראסיסקו, צנח מת.

בהלווייתו שיצאה מבית הכנסת המרכזי בהוליווד השתתפו תשעת אלפים מצרי- צים. ביניהם כל כוכבי ואילי הוליווד. אל היה אדם פופולארי מאד.

הנעלים האדומות

"...והיא נעלה את הנעלים האדומות והלכה אל הנשף והתחילה לרקוד. והנעלים לא הניחו לה לנוע כאות נפשה. היא רצתה לצעוד לימין והן רקדו לשמאל. כאשר אמרה לרקוד לאורך החדר, הן רקדו לרוחבו ואחר כך יצאו במחול על מדרגות הבית ובמעלה הרחוב ודרך שער העיר. וכך היא רקדה, הנעלים אלצו אותה לרקוד, עד שהגיעה ליער אפל... והיא נפתדה מאוד ורצתה להסיר את הנעלים האדומות מעל רגליה אולם הן כאילו דבקו לבשרה..."

מן האגדה של האנס כריסטיאן אנדרסן שאבו המפיקים-מחברים במאים פאואל ופרסבורגר ("קולנוע בלימפ", "במעלות לש"

מים") את ההשראה לנעלים האדומות. הם ניסו לעשות את אחד הדברים הקשים בידו תר על הבד: להסריט אגדה. הם הצליחו.

כבכל אגדה העלילה היא ילדותית, אפילו סנטימנטאלית: ויקי (מוירה שיר) היא רקדנית בבלט של לרמנטוב (אנטון וואלברוק). היא מתאהבת בקומפוזיטור צעיר (מאריוס גורנג), נישאת לו, ועוברת את הבמה. אולם המחול מושך אותה, היא חוזרת לרקוד על אף הפצרות בעלה. הסוף הוא טראגי: דעתה נטרפת עליה והיא מתאבדת כשנעלי הריקוד על רגליה.

לאגדה זו ניסו הבמאים הבריטים לצרף עוד אגדה, על המתרחש מאחורי הקלעים בלהקת באלט: הזרת הקודש של הרקדנים בפני אלילים - המחול וההתמסרות המוח- לטה, ללא סייגים, לאמנותם. משמעת הבר- זל האכזרית והחברות השוררים בלהקה. זוהי אגדה שדשו בה רבות והסרט ממשיך בקו זה ללא סטיות. זוהי מגרעתו האחת.

הבלונדית הנועות

"הבלונדית הנועות" היא לא אחרת מא- שר בטי גרייבל אשר היטיבה לשחק. להפ- תעתו הנעימה של כל הקהל, בקומדיה השג- עונית האחרונה של פרסטון ("דרכו של מ נ צ ח") סטורגיס.

מעשה בפרדי ג'ונס (בטי גרייבל) זמריית במסבאה בעיר המערב הפרוע המיטיבה לקלוע באקדח, אולם ככוונה את האקדח לפרצופו של אהובה בלייקי (סיזאר רומירו) היא פוגעת באחוריו של השופט אויטול. מזעמו של השופט הפצוע היא בורחת לעיר אחרת, מתתפשת ל- מורה בבית ספר, מקום בו היא משליטה משמעת בעז- רת האקדח, וגורמת לקטטה כללית בין האורחים שומ- רייחוק והתושבים חמומי- המוח בעיר. זו. הכל מוגש בסגנון המוכר של סטורגיס: כמתלה רבת תנועה ומ עושת הגיון.

ואמנם, כדי ליהנות מסרט זה, חייב הצופה להשאיר בבית כל שקרים מוסמכים ודעות קדומות על דברים כמו כוח המשכיה (של כדור הארץ, לא של בלונדיות המיטיבות לירות באקדח), הנוק שכדור חי עלול לה- ביא לאדם שהוא נתקע בב- שרו, העובדה שגולגולת ע- לולה להשבר אם חובטים בה בסלע גדול, וכו'. כי כל הדברים הללו קורים ב- סרט ואיש אינו גיווקי א- פילו לא השופט הנכבד ש- שלושה כדורים נוקבים או- תו, בזה אחר זה, ובאותו המקום, מבלי שיגרם לו יותר מאשר גירוי לא נעים, אך לגמרי לא מסוכן.

המוכן להכנס אל הקולנוע בתנאים אלה מובטחת לו המתלה משעשעת ופקחית למ- די, המאוכלסת דמויות מבדחות מאד שכל

אחת מהן מעוצבת באמנות רבה ובידי שחקנים כאולגה סאן חואן, רוזי וואלי, פורטר הול וסטאנלי הולוביי.

אל ג'ולסון הקהל התחשמל...

רוף הידיעה הטכנית הרחבה של עמאר עלולה לתת תוצאות לגמרי אחרות מה- פוגה."

מרבית הזרים.

"על הצורך במונחים עכריים בענף ההסרטה אין צורך להרחיב את הדיבור; הוא ברור ומובן ואינו נופל מן הצורך במקצועות אחרים. אין ספק גם שבשטח ההסרטה - בהש- וואה לשטחים אחרים - יקשה להשיש את העברית, כי מרבית הזרים או הישראלים ה- עוסקים במקצוע זה בארץ, אין העברית שגורה בפהם כלל." בעובדה זו פותחת ה- הקדמה לחוברת "מונחי ההסרטה" שיצאה לאור זה עתה מטעם יחידת ההסרטה של צ.ה.ל.

כמה מונחים אופייניים:

השבת העבר או השבה - חזרה לאחור בעלילה, סממן בדוק בסרטים.

מפקיד - אותו עוורבמאי האחראי לש- כירת שחקני-משנה וניצבים.

מפיק - במקום "יצרן" המקובל ושאינו מתאים.

הסרטה - מצלמת קולנוע.

סרט (קמץ קמץ) צלם קולנוע.

צידוד - פאנורמה, צילום בו המצלמה נעה בכיוון אופקי.

שפיעה - צילום בו המצלמה נעה במ- אונך.

חידו הקולנוע

ג. רקדנים וזרים

1. עתה היא שחקנית דרמתית, אך למ לפני שנים היתה ידועה כרקדנית ו- הופיעה במספר סרטים לצידו של... (ראה מס. 3 להלן) שמה הפרטי הוא כצבע שצעה. מי היא?

2. בן זוגו בסרטים רבים הוא קומי- קאן ידוע. השנים מתקוטטים ביניהם תמיד, הגם שבחיייהם הפרטיים הם ידידים טובים. מיהו?

3. רקדן ידוע, בן זוגה של... (ראה מס' 1 לעל) בסרטים רבים. הודיע פעמים אחדות על פרישתו מן הבד אולם חזר בו מהחלטותיו. מיהו?

4. בסרט וואלט דיסני ראינו ליתן ש- היה מסוגל לשיר בקול טנור, באריטון, באס וסופרנו, וכן כמקהלה בת מאה קול. כל הקולות הללו יצאו מגרונו של זמר אחד שהופיע בסרטים רבים. מיהו?

5. היא שרה בסרטים רבים שהמפורסם בהם היה "רוז מארי". בסרטיה האחרונים משחקת בתפקידים דרמטיים ואיננה מזמ- רת. מי היא?

מוירה שירר (הנעלים האדומות) ... כאילו דבקו לבשרה.

הפוגה

את הסרט העלילתי הראשון המדבר עב- רית ושלא הופק לפי הזמנת אחת הקרנות ה"לאומיות" או "הדסה" אפשר לבקר משי- תי נקודות מבט: כיצירה אמנותית או כמפעל נועז שאופשר הזדות לעבודתו של איש אחד בתנאים קשים (ראה "במדינה").

כיצירה אמנותית אין להפוגה כל הצדקה. עמרם עמאר, צלם קולנוע לפי מקצועו, עשה בלי ספק משגה גדול בה- טילו על שכמו מעמסה כבדה מדי; הוא עיבד את התסריט הסופי, ביים את הסרט, ערך אותו וארגן את ההסרטה. אין ספק שעמאר הוא צלם מומחה ובקיאיותו בצד הטכני של הסרטה היא רבה, אך אין גם ספק שבאמנות הסרט ובתורת המשחק ידעותיו קלושות ביותר.

ברם, השלמות הטכנית של הסרט, בהשוואה ליומני "כרמל" וסרטי הפרסומת המקומיים היא ממש מפתיעה, אף על פי שהסרט פותח בארץ ואף הוקלט כאן בחלקו. הכל, אנגב, נעשה תחת השגחתו של עמאר. ערכו הגדול של "הפוגה" הוא בזה שהוכיח אחת ולתמיד שאפשר לבצע בארץ סרט של ממש ("אין זה סרט טוב" התבטא מומחה מקומי. אבל זהו סרט) בעשירית הסכום המוצא בדרך כלל על סרט "ציוני" המוכן על ידי מומחה אמריקאי.

אסתר מזרחי ורות גבריאלית (הפוגה) ... הדוות לעבודה בתנאים קשים.